

Stockholm den 4 juni 2020

R-2020/0816

Till Finansdepartementet

Fi2020/01855/S2

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 april 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Omvänd skattskyldighet vid omsättning av vissa varor och tjänster.

Sammanfattning

I promemorian föreslås att omvänd skattskyldighet ska införas vid nationell handel mellan beskattningsbara personer vid omsättning av mobiltelefoner, integrerade kretsanordningar, telekommunikationstjänster, spelkonsoler, pektdatorer och bärbara datorer, i enlighet med artikel 199a rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet).

Advokatsamfundet inser att omvänd skattskyldighet vid omsättning av nämnda varor och tjänster sannolikt leder till minskat skatteundandragande. Utredningen visar dock inte på ett övertygande sätt att de uppenbara nackdelarna med införandet av ett sådant system uppväger de påstådda fördelarna. Advokatsamfundet anser därtill att vissa av de frågor som behandlas i promemorian behöver utredas ytterligare i enlighet med vad som utvecklas nedan. Detta gäller bl.a. svårigheterna att definiera de tekniskt avancerade produkter som omfattas av förslaget och effekterna som den omvända skattskyldigheten skulle innebära för små och medelstora företag. Sammanfattningsvis avstyrker Advokatsamfundet därför promemorians förslag.

Synpunkter

Avsnitt 3.3.2

De varor som enligt promemorians förslag kommer bli föremål för omvänd skattskyldighet är tekniskt avancerade produkter som ständigt utvecklas, vilket kan komma att leda till gränsdragningssvårigheter för företagen gällande vilka varor som ska omfattas av den omvända skattskyldigheten.

En majoritet av alla företag i Sverige kommer att beröras av de nya reglerna. Företagen måste således anpassa sig till och följa de nya reglerna, som avviker från mervärdesskattesystemets normala struktur, och dessutom medför kraftigt ökade administrativa bördor. Det medges i utredningen att de frågor som uppkommer för företagen är komplicerade och av olika skäl riskerar bli betungande.

För företag inom data- och telekommunikation innebär reglerna att företagen behöver veta om köparen är en beskattningsbar person. Säljaren behöver också veta om varan de säljer är en sådan som omfattas av den omvända skattskyldigheten, varvid som redan nämnts gränsdragningsproblem kan uppstå.

Detaljister behöver vid varje försäljning ta reda på om köparen är en privatperson, och ta ut mervärdesskatt, eller om köparen är en beskattningsbar person, och då inte ta ut mervärdesskatt.

Gränsdragningsproblem finns för varje enskild grupp av varor och tjänster. I vissa fall finns inte ens någon laglig definition av produkten i fråga. För spelkonsoler hänvisas i promemorian till definitionen i Nationalencyklopedin, dvs. att det ska vara fråga om en apparat speciellt anpassad för datorspel. Det är enligt Advokatsamfundet problematiskt om encyklopedins definition ska vara vägledande för rättsskipningen.

Inte heller för bärbara datorer finns någon definition, och även i denna del hänvisas till encyklopedin. Begreppet bärbara datorer i förslaget omfattar till exempel handdatorer, men inte pektdatorer, stationära datorer, separata datorskärmar eller fysiska tangentbord.

När det gäller s.k. pektdatorer och gränsen till s.k. smartphones ska den vara flytande och avgöras från fall till fall, vilket leder till en konflikt med det grundläggande kravet på förutsebarhet. Detta riskerar att göra rättsskipningen godtycklig.

Om reglerna tillämpas på ett felaktigt sätt uppkommer skattetvister av olika art och omfattning. Om varan som omsatts inte är en sådan som förslaget gäller, blir säljaren alltså skattskyldig i förhållande till staten för den utgående skatten som denne rätteligen borde ha fakturerat. Den civilrättsliga tvisten får då hanteras mellan säljare och köpare. Säljaren kan, om beloppet har inbetalats till Skatteverket, återkräva detta under förutsättning att kreditnota utfärdats.

Mot bakgrund av vad som nyss sagts anser Advokatsamfundet att reglerna bör utvecklas så att de innefattar tydliga vägledningar och definitioner som underlättar för företagen att klassificera produkterna, till exempel genom hänvisningar till varukoder i Tulltaxan. Detta dels för att förenkla och minimera den extra arbetsbördan för företagen, dels för att uppnå det så kallade bestämdhetskravet enligt den skatterättsliga legalitetsprincipen.

Den snabba tekniska utvecklingen av nya produkter kan vidare leda till att varor som utvecklas inte kommer att inrymmas inom definitionerna för den omvända skattskyldigheten och därför bli en ny möjlig marknad för mervärdesskattebedrägerier. Även andra befintliga tekniska produkter samt tillbehör till dessa kan komma att användas som substitut för de produkter som nu används för mervärdesskattebedrägerier. Detta skulle i så fall enbart leda till en förflyttning av bedrägerier från vissa varor till andra och den positiva effekten av genomförandet av lagändringen uteblir, samtidigt som de negativa effekterna för företagen kvarstår.

Enligt artikel 199a mervärdesskattedirektivet får omvänd skattskyldighet för aktuella varor tillämpas fram till och med den 30 juni 2022. Enligt Finansdepartementet är det inte troligt att en överenskommelse inom EU om det slutgiltiga mervärdesskattesystemet kommer att träda i kraft innan den 30 juni 2022. EU:s arbete med det nya mervärdesskattedirektivet är emellertid inne i sin slutfas och reglerna kring omvänd skattskyldighet kan komma att ändras inom en snar framtid. Skulle så bli fallet uppkommer en ytterligare belastning för företagen som åter igen riskerar tvingas att ändra sina rutiner, vilket i sin tur kan leda till att förtroendet för rättssystemet urholkas.

Avsnitt 3.3.3

I promemorian föreslås en beloppströskel för att omvänd skattskyldighet ska tillämpas. Advokatsamfundet instämmer i bedömningen att en tröskel innebär att den administrativa bördan för företagen begränsas. Tröskeln som föreslås är 50 000 kronor, vilket enligt promemorian innebär att den inte är så hög att syftet med omvänd skattskyldighet inte uppnås, men heller inte så låg att mindre transaktioner omfattas. Advokatsamfundet anser att tröskeln är väl avvägd, men noterar samtidigt att fakturabeloppen kan komma att delas upp på summor som understiger beloppströskeln för att kringgå de föreslagna reglerna. De regler som föreslagits i Danmark, vilka inte bygger på ett tröskelsystem utan på begränsning av den omvända skattskyldigheten till att endast omfatta grossister och inte detaljister – om detaljisternas försäljning till uteslutande eller till övervägande del sker till privata kunder – omöjliggör ett sådant kringgående.

Advokatsamfundet anser därför att frågan om ett tröskelvärde alternativt att exkludera detaljister bör utredas ytterligare för att finna den lösning som bäst kombinerar en rimlig arbetsbörda för mindre företag, utan att reglerna för den omvända skattskyldigheten urholkas eller kringgås.

Övriga synpunkter

Skatteverket har informerat Finansdepartementet om att mervärdesskattebedrägerierna är omfattande. Hur Skatteverkets beloppsmässiga beräkningar är gjorda redovisas inte, och det kan svårligen föreligga några säkra uppgifter om detta. Det har inte heller presenterats något underlag för vilken omsättning nu tillkommande varor och tjänster representerar. Enligt Advokatsamfundet hade nämnda uppgifter varit av värde för att bedöma om promemorians förslag står i rimlig proportion till de negativa effekterna, eftersom nästan alla företag i Sverige påverkas på det ena eller andra sättet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander